

Popularizace odborné studie
KOUŘÍTE? HÁDÁTE SE DOMA? A CO VAŠE DĚTI?

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY 117

Nicola Kociánová
407952, Psychologie

Vyučující: Mgr. S. Ježek, Ph.D.

Datum odevzdání: 28. 5. 2013

Fakulta sociálních studií MU, 2012/2013

Kouříte? Hádáte se doma? A co vaše děti?

Základním předpokladem pro mnoho projevů rizikového chování adolescentů bývá špatná funkčnost rodiny a způsoby chování, často také rizikové, jejich rodičů. Rodina je samozřejmě důležitá a její vliv na vývoj jedince v některých oblastech nesporný, ale úkolem této studie bylo zjistit, zda skutečně existuje v kontextu rizikového chování.

Tímto tématem se ve své studii zabývají Novotný a Okrajek, a to hlavně z toho důvodu, že rizikové chování může ohrozit zdraví i normální fungování společnosti (po ekonomické či sociální stránce) a počet případů rizikového chování u adolescentů stále roste. Proto je důležité zajímat se o jeho příčiny.

Autoři studie se zabývali dvojím druhem rizikového chování u adolescentů. Jako první druh stanovili užívání návykových látek (kouření, alkohol, drogy) a jako druhý druh poruchy chování (např. agresivní chování). Mezi rizikové charakteristiky rodiny bylo zařazeno užívání návykových látek rodiči (alkohol, cigarety), funkčnost rodiny (neúplná rodina, rozvod, spory), konflikty rodičů s dětmi a některé další (nemoc, typ zaměstnání).

Zkoumáno bylo 1635 adolescentů (15 let; 52% chlapci, 48% dívky) a jejich rodiče. Informace byly získány pomocí dotazníků, předložených dětem, jejich rodičům a navíc také praktickým lékařům.

Výsledky studie přinesli mnoho zajímavých informací. Například v otázce kouření již rozhodně neplatí mýtus, že děti kouřících rodičů také kouří. I když kouřili oba rodiče nebo jenom jeden, téměř polovina dětí kouřících rodičů v patnácti letech nekouřila (u obou rodičů 52% dětí kouřilo a 48% nikoliv, u jednoho kouřícího rodiče 47% dětí kouřilo a 53% ne). Pokud tato čísla srovnáme s čísly dětí nekouřících rodičů (34% kouří, 66% nekouří), je zjevné, že i když rozdíly existují, jsou poměrně malé. Kdyby bylo kouření rodičů tak určujícím faktorem pro kouření dětí, bylo by procento kouřících adolescentů s kouřícími rodiči kolem 80% a procento kouřících dětí s rodiči nekuřáky nižší než 20%.

Konfliktem mezi rodiči a dítětem jsou myšleny hádky, fyzické ubližování a citová krutost k dítěti ze strany některého z rodičů. Ze získaných dat lze konstatovat, že může existovat slabý vztah mezi konflikty a poruchami chování adolescentů. U dětí z konfliktních rodin 11% mělo diagnostikovanou poruchu chování, u dětí z nekonfliktních rodin to byly pouze necelé 2%. Je důležité upozornit na to, že riziková je už sama přítomnost nějakého konfliktu, kumulace jejich počtu další efekt nemá.

Ačkoliv procentuálně se rozdíl mezi skupinami dětí z konfliktních a nekonfliktních rodin nezdá moc rozdílný, slabý vztah konstatujeme proto, že porucha chování je daným

adolescentem velmi málo ovlivnitelná. Naopak u kouření téměř žádný vztah nalezen nebyl, jelikož nápodoba hodně závisí i osobnostních vlastnostech jedinců, jako je pevná vůle.

Kromě rodiny může mít na rizikové chování adolescentů vliv také mnoho jiných faktorů, jako jsou spolužáci nebo parta, proto bychom neměli přijímat stereotypní názory o tom, že špatné chování rodičů už navždy ovlivní chování jejich dětí. Spíše než hledat rizikové faktory pouze ve vlastní rodině je při výchově dospívajícího vhodné zajímat se i o jiné sociální skupiny, v rámci kterých tráví svůj čas. Ale pokud budeme všichni svým dětem dobrým příkladem, nic tím nezkazíme.

Zdroje

Novotný, J. S., Okrajek, P. (2012). *Vliv vybraných charakteristik rodinného prostředí na rizikové chování 15letých adolescentů*. Staženo z:

https://is.muni.cz/auth/el/1423/jaro2013/PSY117/39725643/Novotny_Okrajek_2012.pdf

Některá vaše vyjádření nejsou úplně srozumitelná, ale líbí se mi, že jste nad čísla uvažovala a zkoušela je interpretovat „opačně“. Opravu přijímám. 10b